

УДК 657.6(045)

Патраманська Людмила Юріївна

асистент кафедри фінансового контролю і аналізу

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

patramanska.ludmila@gmail.com

Ксьоншка Аліна Василівна

студентка

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

Alinalove1995@i.ua

Перемишленікова Юлія Ігорівна

студентка

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

devaxa@i.ua

РЕВІЗІЯ ЯК МЕТОД ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. В статті розкрито сутність ревізії на основі вивчення законодавчо-нормативних актів та узагальнення опублікованих із досліджуваної проблематики робіт. Відображено її об'єкт, мету та завдання. Також уточнено методи та принципи проведення ревізії.

Ключові слова: ревізія, перевірка, мета ревізії, методи ревізії.

Формування ринкової економіки в Україні розпочинається з відтворення ринкових інститутів, які існували лише у зародковому стані. Ревізія виступає одним із найважливіших методів фінансового контролю і становить перевірку фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій за звітний період. Але теоретичні засади даного поняття остаточно не визначені. Це все обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Одним із головних завдань економічної науки в умовах сьогодення є одночасне забезпечення ефективної та законної діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності. Задля вирішення цього завдання постійно вдосконалюється система контролю і ревізії. У свою чергу, інтерес до проблеми з боку науковців втілюється у великій кількості теоретичних напрацювань, присвячених питанням контролю і ревізії в сучасних умовах.

Основні проблеми ревізії досліджували великі вітчизняні науковці, такі як М. Баленкова, Ф. Бутинець, П. Германчук, О. Гребельник, Л. Дікань,

О. Огійчук, В. Панікаров, В. Плаксієнко, Т. Смержанюк, І. Стефанюк, Р. Стрельніков, Л.Сук, П. Сук, Л. Сухарева, А. Шпиг.

Метою даної статті є визначення сутності, мети та завдання ревізії, розглянути предмет, методи та принципи проведення ревізії.

Слово «ревізія» походить від латинського слова *revision*, що означає «перегляд». На сьогодні існують різні підходи до визначення поняття «ревізія» (табл. 1).

Таблиця 1

Сутність поняття «ревізія»

Автор	Поняття
Пупко Г. М. [5, с. 22]	Ревізія – це система заходів щодо здійснення документальної і фактичної перевірки виробничої і фінансово- господарської діяльності підприємств за певний період з метою встановлення законності, достовірності та економічної доцільності вироблених господарських операцій.
Бутинець Ф. Ф. [1, с. 220]	Ревізія – це метод контролю за діяльністю підприємств, у процесі якого встановлюється законність, достовірність та економічна доцільність здійснених господарських операцій.
Дікань Л. [3, с. 125]	Ревізія – це документальний спосіб перевірки діяльності суб'єкта господарювання з точки зору дотримання законності та доцільності здійснення господарських операцій, ефективності та якості роботи на основі використання даних обліку, звітності, інших джерел.
Голощанов Н. А. [2, с. 154]	Ревізія – це форма контролю, що становить систему обов'язкових контрольних дій, спрямованих на документальне та фактичне обстеження здійснених підприємством, установою або організацією господарських операцій та їх наслідків, бухгалтерського обліку та звітності з метою виявлення незаконних мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів, недостачі коштів і матеріальних цінностей, нецільового і неефективного їх використання, встановлення винних у порушенні законодавства посадових та матеріально відповідальних осіб і спричинених порушеннями фінансових втрат.

Отже, визначення «ревізії» можна трактувати по-різному. Деякі автори визначають «ревізію» як систему заходів щодо здійснення документальної і фактичної перевірки виробничої і фінансово-господарської діяльності

підприємств, інші як метод чи форму контролю. За визначенням Діканя Л. ревізія є документальним способом перевірки діяльності суб'єктів господарювання. На наш погляд, найбільш вдалим є визначення Бутинця Ф. Ф., яке є точним і лаконічним.

Фактично ревізія - це комплекс взаємопов'язаних перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, що здійснюється прийомами документального та фактичного контролю, спрямованого на виявлення обґрунтованості, доцільності та економічної ефективності виконання господарських операцій, стану збереження майна.

Перевірка – це обстеження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їх підрозділів. Результати перевірки оформляються довідкою або доповідною запискою.

За своєю суттю ревізія передбачає вивчення раніше здійснених господарських операцій на підставі документів. Внутрішню ревізію проводять на конкретному підприємстві спеціально призначені для цього ревізори.

З іншого боку, ревізія є частиною науки про контроль. Вона тісно пов'язана з бухгалтерським обліком, економічним аналізом, фінансами, правом, математикою та іншими науками.

До передумов виникнення ревізії відносять наступні пункти, що наведені на рис. 1. [4, с. 289]:

не усвідомлення окремими працівниками необхідності ощадливості та збереження власності;

не завжди ефективний попередній і поточний контроль з боку керівників, керівників, бухгалтерів і фахівців відповідних служб;

недоліки у підборі кадрів матеріально відповідальних осіб, низька якість інвентаризації, недосконалість системи матеріальної відповідальності тощо.

Рис. 1. Причини виникнення ревізії

Основна мета ревізії — виявити господарські й фінансові порушення, зловживання, факти безгосподарності, розкрадання, марнотратства, визначити причини та умови, які їм сприяли, і винних у цьому осіб, ужити заходів до відшкодування завданого збитку, розробити заходи з усунення недоліків і порушень, а також притягнути до відповідальності (адміністративної чи кримінальної) осіб, які допустили правопорушення.

До основних завдань внутрішньої ревізії належать:

- встановлення ефективності виконання цільових установок керівництва підприємства;
- виявлення недоліків у системі інформаційного забезпечення менеджменту;
- своєчасне виявлення порушень і недоліків у діяльності структурних підрозділів (стратегічних бізнес-одиниць), опрацювання оптимальних рішень щодо ліквідації та усунення причин виникнення цих недоліків;
- перевірка якості виконання функціональних обов'язків персоналу, дотримання внутрішніх і зовнішніх інструкцій при здійсненні фінансово-господарської діяльності;
- перевірка відповідності фактичного стану майна (в натуральному та вартісному виразі) даним бухгалтерського обліку;
- встановлення відповідності фактичних затрат їх нормативним значенням,
- вироблення рекомендацій щодо усунення виявлених у ході аудиту недоліків та мобілізації наявних резервів [6, с. 85].

Об'єктами ревізії на будь-якому підприємстві є документальна інформація про наявність та рух коштів, виробничих запасів, готової продукції, основних засобів, капіталу, використання трудових ресурсів і фонду оплати

праці, процес створення і реалізації продукції, а також розрахункові, кредитні операції, джерела формування коштів та їх цільове використання.

Суб'єктами внутрішньої ревізії, як правило, є ревізійні комісії підприємств.

Оскільки основний зміст роботи органів внутрішньої ревізії полягає у збиранні, аналізі інформації та формуванні на цій основі висновків і рекомендацій, керівництво підприємства повинно дбати про те, щоб служба внутрішньої ревізії мала можливість отримувати всю необхідну їй інформацію. Тому слід чітко визначити місце відділу в організаційній структурі, щоб забезпечити:

1) ефективний рух інформації у двох напрямках: вхідної інформації – до органів внутрішньої ревізії із різних підрозділів підприємства як планово-економічних, фінансових, так і виробничих структурних підрозділів; вихідної інформації – із відділу внутрішньої ревізії до керівників відповідного рівня з метою виконання рекомендацій внутрішніх аудиторів;

2) співробітництво та взаємозв'язки з іншими службами та відділами підприємства. Для того щоб ефективно виконувати свої функції, в процесі збирання інформації органи внутрішньої ревізії повинні враховувати і вивчати існуючу на підприємстві систему інформаційних потоків. Це одна з передумов, що забезпечує інтегральну взаємодію органів внутрішньої ревізії з іншими підсистемами управління, без чого неможливо конструктивно вирішувати проблеми ефективної організації органів внутрішньої ревізії як підсистеми управління.

Для належного виконання покладених на органи внутрішньої ревізії завдань і функцій необхідно керуватися такими принципами:

1. Незалежність – органи внутрішньої ревізії мають бути незалежними від діяльності підрозділів, які вона перевіряє;

2. Професійна майстерність - ревізорські перевірки мають бути виконані на високому професійному рівні;

3. Доказовість - висновки ревизора повинні базуватися на основі документальних підтверджень здійснення того чи іншого господарського факту;

4. Чіткий вираз думки – висновок ревизора має бути максимально точним і стислим.

На сьогодні внутрішня ревизія не виконує повноцінно своїх завдань, у тому числі і за рахунок несвоєчасного вжиття заходів керівництвом підприємства. Недоліками роботи підрозділів внутрішньої ревизії є: недостатнє розуміння керівниками підприємства персональної відповідальності за діяльність органів внутрішньої ревизії; відсутність внутрішнього нормативного забезпечення; не розуміння підходів щодо організації роботи даного контрольного органу.

Отже, основними шляхами підвищення ефективності внутрішньої ревизії на підприємствах є: укомплектування професійними працівниками; чітка організація роботи внутрішніх ревизорів, зокрема відповідне забезпечення внутрішніми нормативними документами; виконання рекомендацій служби внутрішньої ревизії та прийняття відповідних рішень керівниками.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Контроль і ревизія. / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Бардаш, Н.М. Малюга.- Житомир: ЖІТІ, 2012. - 512 с.
2. Голощанов Н. А. Контроль и ревизия / Голощанов Н. А., Соколов А. А. – М. : Альфа-Пресс, 2007. - 320 с.
3. Дікань Л. В. Контроль і ревизія: Навч. посібник. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2011. - 327 с.
4. Живко З.Б. Контрольно-ревизійна діяльність /З.Б.Живко, І.О. Ревак, М.О. Живко. – [навч. посіб]. – К. : Алерта, 2012. – 496 с.
5. Пупко Г. М. Аудит и ревизия : учебн. пособие / Пупко Г. М. – М. : Изд-во "Книжный дом", 2012. – 385 с.
6. Усач Б. Ф. Контроль і ревизія: Підручник. - 4-е вид., стер. - К.: Знання-Прес, 2011.- 253 с.

AUDIT AS A METHOD OF FINANCIAL CONTROL

Abstract. The article focuses on the essence of revision which is researched on the basis of legislative standards and review of the relevant literature. Its objectives, goals and task are determined. The methods and principles of auditing are defined.

Key words: revision, audit, audit's goals, audit's methods.